

Beynəlxalq ictimaiyyət erməni cinayətkarlarına “dayan!” deməlidir

Azərbaycan ərazilərinin uzun müddət işğal altında qalması bizim təbii resurslarımızın, o cümlədən qızıl ehtiyatlarımızın Ermənistan tərəfindən istismar və talan edilməsinə səbəb olub. Zəngilan və Kəlbəcərdə kifayət qədər qızıl yataqları var. Zəngilanın işğaldan azad olunan Vejnəli qızıl yatağında qızıl ehtiyatlarının həcmi 6,5 tondur.

Bu qiymətləndirmə işğaldan əvvəl, yeni keçmiş SSRİ dövründə aparılıb. Müasir texnologiya ilə həmin yataqlardan daha çox qızıl hasil edilməsi mümkündür. Lakin ötən 27 il ərzində torpaqlarımızın işğal altında olması yataqların işğalçı ölkə tərəfindən istismar olunmasına,

qızıl yatağı onun özünə qaytarılır. Bu da uzun müddət işğaldan azad olunan ermənilərin talan etdikləri təbii ehtiyatların Azərbaycan tərəfindən istifadəsinə, ölkəmizdə hasil olunan qızılın və digər təbii ehtiyatların dünya bazarlarına çıxarılmasına imkan verəcək.

xüsusən də Ermənistanın beynəlxalq hüququn prinsiplərinə uyğun olaraq məsuliyyətinin müəyyənləşdirilməsinə çalışacaq.

Erməni tərəfin işğal altında olan Azərbaycan ərazilərində milli sərvətlərimizi talaması, habelə bu prosedə xarici şirkətlərin iştirak etmələrinə dair çoxsaylı faktlar var. Ümumilikdə, işğal olunan Azərbaycan torpaqlarında 160 müxtəlif qiymətli metal yatağı qalıb. Kəlbəcər, Laçın, Zəngilan, Tərtərdəki qızıl, gümüş, civə, mis, qurğuşun, daş kömür, rəngli, dekorativ daşlar və digər yataqlar mövcuddur. Ermənistanın ixracında mühüm yer tutan dağ-mədən məhsulları sırasındakı qızıl, mis, sink filizləri və konsentratlarının, həmçinin qiymətli metalların

ilə ehtiyatlar hesablanıb. Vejnəli yatağı 1959-1962-ci illərdə Vejnəli geoloji-axtarış partiyası tərəfindən kəşf edilib.

Burada 1962-1971, 1976-1981 və 1983-1984-cü illərdə geoloji-axtarış və kəşfiyyat işləri aparılıb. Yataq 1984-cü ildə Məhəlli Ehtiyatlar Komissiyasında təsdiq olunaraq, Azərbaycan Respublikası Faydalı Qazıntı Ehtiyatlarının Dövlət Balansına qəbul edilib. Təsdiq edilən ehtiyatlar: C1 kateqoriyası üzrə filiz-183 min ton, qızıl - 2,169 ton; C2 kateqoriyası üzrə filiz - 433 min ton, qızıl - 4,347 ton təşkil edib. C1 kateqoriyası üzrə gümüş - 0,19 ton; C2 kateqoriyası üzrə gümüş - 9,9 ton təşkil edib. C1 kateqoriyası üzrə mis - 0,2 min ton; C2 kateqoriyası üzrə mis - 2,8 min ton qeydə alınıb.

rina cəlb edilib. Bu cür kriminal biznes nümayəndələrindən biri də İsveçrənin dünyaca məşhur saat brendi “Franck Muller Group”un təsisçilərindən biri və baş direktoru Vartan Sirmakesdir. V.Sirmakes 1956-cı ildə İstanbulda anadan olub və 18 yaşında İsveçrəyə köçüb. Hazırda İsveçrənin erməni diasporunun maliyyə donoru hesab olunan V.Sirmakes “Arm-SwissBank” bankının təsisçisidir, bu ölkədə 7 brendə və 14 istehsalat müəssisəsinə sahibdir. O, Ermənistanda müxtəlif sahələrə böyük investisiyalar yatırır, rəhbərlərdən biri olduğu “Franck Muller” şirkəti dünyada yeganə nümayəndəliyini də məhz Ermənistanda açıb. Keçmiş prezident Serj Sarkisyanın fərmanı

İşğaldan azad olunan ərazilərdəki təbii sərvətlərimiz hesabına iqtisadiyyatımız daha da inkişaf edəcək

konsentratlarının xeyli hissəsi Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki Söyüdlü (Zod), Qızılbulaq, Vejnəli qızıl, Mehmana polimetal və Demirli mis-porfir yataqlarından hasil olunur. Zəngilan rayonunun işğaldan azad olunan ərazisində yerləşən Vejnəli qızıl

Ölkəmizdə qızılçıxarma sənayesinin yaradılması məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Respublikasının bir sıra qızıl yataqlarının kəşfiyyatı və işlənməsi barədə” 1996-cı il 5 fevral tarixli sərəncamına uyğun olaraq, 1997-ci il avqustun 20-də keçmiş “Azərqızıl” Dövlət Şirkəti ilə ABŞ-ın “RV Investment Group Services LLS” arasında Gədəbəy, Qoşa, Ordubad qrupu (Piyəzbaşı, Ağyurd, Şəkərdərə, Kələki), Söyüdlü, Qızılbulaq və Vejnəli perspektivli qızıl yataqlarının kəşfiyyatı, işlənməsi və hasilatın pay bölgüsü haqqında sənəd imzalanıb. Lakin Söyüdlü (Zod), Qızılbulaq və Vejnəli yataqları ermənilərin işğalı altında olduğuna görə, həmin yataqlar üzrə işlərin aparılması mümkün olmayıb.

Ermənistanın genişmiqyaslı talan əməliyyatına qoşulan Fransa, Kanada, İsveçrə və digər ölkələrdən imkanlı erməni əsilli və ya erməni diasporu ilə əlaqəli olan iş adamları Azərbaycan ərazisindəki yataqların istisma-

ilə Ermənistanın Fransadakı baş konsulu təyin olunub və “Vətən qarşısında xidmətlərinə görə” ordeni ilə təltif edilib.

Yataqların istismarında nəinki xarici korporasiyalar, həm də ofşor zonalarda saxta şirkətlər yaratmaq yolu ilə Ermənistanın siyasi rəhbərliyi də iştirak edib. Bu sıraya R.Köçəryan-S.Sarkisyan cütünü, keçmiş səfir və indiki prezident Armen Sarkisyan və baş nazir N.Paşinyan da daxildirlər.

V.Sirmakesin Kəlbəcərin “Söyüdlü” və Zəngilanın “Vejnəli” yataqlarından oğurlanan qızıl İsveçrə birjalarında satışa çıxarılır, qazanc isə ehtiyatın banklarına yatırılır. Sirmakes Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində 999,9 əyyarlıq qızıl külçələrinin satışı ilə məşğul olan bir sıra proqramların da əsas sərmayədarıdır.

2001-ci ildə “Franck Muller”in Ermənistandakı nümayəndəliyi açılan zaman şirkətin təmsilçisi bildirmişdi ki, burada saatların qızıl çərçivələri üçün 18 karatlıq qızıl və 550 əyyarlıq platindən istifadə olunacaq.

İsveçrəli biznesmen Ermənistanda qiymətli materialların emalı zavodunun inşasına hazırladığı barədə məlumatlar vardır. O, zavodun tikilməsi planını 6 il əvvəl – 2014-cü ildə açıqlayıb və Ermənistan Mərkəzi Bankı ilə müvafiq memorandum da imzalayıb. Hasil edilən qızılı dünya bazarına çıxarmaq məqsədilə 2020-ci ildə Ermənistanda affinaj (qızıl emalı) zavodunun açılması nəzərdə tutulur. Əsas investor Vartan Sirmakesdir.

Rəsmi statistikaya görə, Ermənistandan ixrac edilən məhsulların böyük bir hissəsi Vartan Sirmakesin vətəni olan İsveçrəyə ixrac olunur. 2019-cu ildə Ermənistan məhsullarının ixrac edildiyi ölkələr sırasında ikinci ən böyük paya sahib olan ölkə məhz İsveçrədir – ixracda bu ölkənin payı 17,4 faiz (457 milyon dollar) həcmində olub.

Azərbaycan ərazisində hasil olunan qızıl resursları Ermənistanla gətirilir, burada müəyyən saflaşdırma mərhələsindən keçdikdən sonra üçüncü ölkələrin bazarlarına çıxarılaraq, orada satışı həyata keçirilir.

Beş il əvvəl Azərbaycanın Baş Prokurorluğu Vartan Sirmakesə

qarşı cinayət işi açaraq onu beynəlxalq axtarışa verib. İstintaq materiallarından aydın görünür ki, Azərbaycan tərəfi Sirmakesin qanunsuz iqtisadi fəaliyyəti və xüsusilə də qızıl yataqlarının qeyri-qanuni istismarında iştirakı ilə bağlı kifayət qədər məlumat əldə edib. Bütün bu faktlar İsveçrə Konfederasiyası Baş Prokurorluğuna da təqdim olunub.

Azərbaycan Prezidentinin tapşırığına əsasən, işğal olunmuş ərazilərimizdə Ermənistanın Azərbaycan vurdduğu zərərlərin kompleks qiymətləndirilməsi aparılacaq. Vətəndaşların mülkiyyəti, infrastruktur, mədəniyyət abidələri və s. ilə yanaşı, həm də Azərbaycana məxsus təbii resursların qeyri-qanuni istismarı haqqında materiallar əsasında Ermənistanın Azərbaycana vurduğu zərərlər qiymətləndiriləcək, düşmən ölkənin, onun əvvəlki və indiki rəhbərlərinin, bu prosedə iştirak edən xarici şirkətlərin, onların rəhbərlərinin məsuliyyətə cəlb olunması ilə bağlı bütün lazımi tədbirlər görülməlidir.

Vüqar BAYRAMOV,
Milli Məclisin deputatı

eləcə də erməni əsilli iş adamları tərəfindən bu təbii sərvətlərin mənimlənməsinə gətirib çıxarıb. Qızıl yataqlarımız Azərbaycanın razılığı və iştirakı olmadan Ermənistan vasitəsilə digər ölkələr tərəfindən qeyri-qanuni istifadə edilib. Bu da təbii ki, beynəlxalq hüququn prinsiplərinə ziddir. Bu baxımdan Azərbaycan beynəlxalq hüququn prinsiplərinə, o cümlədən beynəlxalq konvensiyalara uyğun olaraq bu istiqamətdə öz hüquqlarını qorumaq imkanına malikdir.

Azərbaycan Ordusunun uğurlu əməliyyatı nəticəsində hazırda ərazilərimiz işğaldan azad olunur, xalqımıza məxsus milli sərvətlərimiz, o cümlədən Vejnəli

Azərbaycan güclü ölkədir. Respublikamız növbəti mərhələdə öz təbii ehtiyatlarını istifadə etmək, eyni zamanda, əvvəlki dövrlərdə bu yataqları talayan dövlətlərin, eləcə də şəxslərin,

yatağı kvarts-qızıl-sulfid tərkibli damar geoloji-sənaye tipinə aid edilir. Yataqda 25 sayda qızıl saxlayan kvarts damar zonaları öyrənilib, 14, 15, 16, 19, 21 və 24-cü zonalər üzrə C1+C2 kateqoriyası